

Forskrift om forsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning.

Fastsatt av Finansdepartementet xx.yy 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) § 6-1 første ledd, § 6-6 annet ledd, jf. § 7-6 tredje ledd. Jf. EØS-avtalens vedlegg IX nr. 11 (direktiv 2002/83/EØF).

Kapittel 1 Virkeområde mv.

§ 1-1 Forskriftens generelle virkeområde

Forskriften gjelder for forsikringsselskap, pensjonskasser og innskuddspensjonsforetak med tillatelse til å drive forsikringsvirksomhet her i riket.

Forskriftens kapittel to gjelder for selskapets samlede kapitalforvaltning.

Forskriftens kapittel tre gjelder for forvaltning av midler i kollektivporteføljen, forvaltning av eiendeler som dekker et skadeforsikringsselskaps forsikringsmessige avsetninger samt for pensjonsmidler i innskuddspensjonsforetak som er undergitt alminnelig forvaltning av pensjonskapitalen i henhold til innskuddspensjonsloven § 3-1 bokstav a. Jf. § 3-2 første ledd.

Forskriftens kapittel fem gjelder for forvaltning av midler i investeringsvalgporteføljen.

For forsikringsselskaper med hovedsete i Norge som bare tegner reassuranse gjelder forskriftens kapittel 2, § 3-1, § 3-3 fjerde ledd og § 3-4 første og annet ledd og sjette ledd.

§ 1-2 Definisjoner

I denne forskrift betyr:

Selskap: Forsikringsselskap, pensjonskasse eller innskuddspensjonsforetak.

Pensjonsforetak: Pensjonskasse og innskuddspensjonsforetak.

Forsikringsmessige avsetninger: I livsforsikring menes forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser i samsvar med bestemmelsene i forsikringslovens § 9-15 første ledd bokstav a), c) og d) (jf. § 9-15 annet ledd og § 7-10 annet ledd). I skadeforsikring menes premieavsetning, erstatningsavsetning samt andre avsetninger som tilsvarende minstekravene til sikkerhetsavsetning, reassuranseavsetning og administrasjonsavsetninger som følger av bestemmelsene i forsikringsloven § 12-2 med tilhørende forskrift.

Regulert marked: Marked som definert i direktiv 93/22/EØF artikkel 1 nr. 13 (Investeringsjenestedirektivet) og lov om børsvirksomhet av 17. november 2000 nr. 80 § 2-1 fjerde ledd og § 1-3, samt børs i øvrige stater i sone A.

Stat i sone A: Stater innen OECD-området, samt Det europeisk økonomiske fellesskap. Stater som reforhandler sin statlige utenlandsgjeld, skal utelukkes i et tidsrom på fem år.

Derivat: Finansielt instrument som nevnt i verdipapirhandelloven § 1-2 annet ledd nr. 4-8, samt kredittderivater.

Netto finansielle tilgodehavende i en valuta: Sum eiendeler i samme valuta, med fradrag for kortsiktig og langsiktig gjeld samt ansvarlige lån i samme valuta, og korrigert for posisjoner i valutaderivater.

Kapittel 2 Alminnelige krav til selskapets kapitalforvaltning

§ 2-1 *Styring og kontroll av kapitalforvaltningen*

Selskapet skal ha et system for styring og kontroll av kapitalforvaltningen som er forsvarlig i forhold til virksomhetens kompleksitet og risikonivå.

Selskapets strategi for kapitalforvaltningen skal vedtas av styret. Styret skal minst årlig behandle strategien.

Selskapet skal ha skriftlige retningslinjer og rutiner for styring og kontroll av kapitalforvaltningen som er forsvarlige, herunder en rammestruktur som sikrer at alle vesentlige risikoer er styrt.

Selskapet skal i organiseringen av kapitalforvaltningen sikre at det er tilstrekkelig uavhengighet mellom enheter som har resultatansvar og enheter som har kontrollansvar.

§ 2-2 *Måling og overvåking av risiko*

Selskapet skal løpende måle sin sårbarhet overfor uvanlige markedsforhold. Selskapet skal løpende vurdere i hvilken utstrekning bufferkapitalen er forsvarlig i forhold til de risikoer selskapet er eksponert for.

Selskapet skal analysere sin evne til å bære tap som følge av verdiendringer i selskapets balanse. Analysen skal gjennomføres på selskapsnivå samt for relevante underporteføljer. Viser resultatet av analysen at selskapet kan bli påført tap som overstiger bufferkapitalen, skal selskapet vurdere å iverksette tiltak for å redusere risikonivået eller øke bufferkapitalen.

§ 2-3 *Anvendelse av derivater*

Derivater kan anvendes i den utstrekning de bidrar til å redusere selskapets risiko eller effektiviserer forvaltningen av selskapets eiendeler og forpliktelser.

Et selskap kan bare anvende derivater når derivatets underliggende er notert på børs eller når det på annen måte foreligger en betydelig handel med betryggende kursfastsettelse.

For livsforsikring med investeringsvalg gjelder første og annet ledd bare for forvaltningen av eiendeler tilknyttet avkastningsgaranti.

Kapittel 3 Plasseringsbegrensninger ved forvaltning av kollektivporteføljen

§ 3-1 *Generelle forsvarlighetskrav*

Eiendelene skal være sammensatt slik at de i forhold til arten av selskapets forsikringsforpliktelser, ivaretar hensynet til sikkerhet, risikospredning, avkastning og likviditet. Selskapet skal særlig ivareta hensynet til sikkerhet for dekning av langsiktige forsikringsforpliktelser.

Selskapet skal sørge for tilstrekkelig variasjon og spredning i plasseringer av eiendeler som skal dekke forsikringsmessige avsetninger. Selskapet kan ikke eie finansielle instrumenter utstedt av én enkelt utsteder eller ha fordringer på én enkelt debitor som utsetter selskapet for en urimelig stor risikokonsentrasjon.

Selskapet skal ha tilstrekkelig likviditet til påregnelige utbetalinger og mulige forsinkelser i utbetalinger fra reassurandører.

§ 3-2 *Eiendeler som kan dekke forsikringsmessige avsetninger*

Følgende eiendeler kan dekke forsikringsmessige avsetninger:

Fordringer

1. Lån til eller garantert av stat i sone A eller sentralbank, fylkeskommune, kommune eller tilsvarende offentlig organ i stat i sone A. Lån til eller garantert av en internasjonal organisasjon der minst én av statene innenfor Det europeisk økonomiske samarbeidsområdet er medlem.
2. Innskudd i og lån til eller garantert av finansinstitusjon eller kredittinstitusjon med hovedsete, tillatelse til å drive virksomhet og under offentlig tilsyn i stat i sone A. Lån garantert av forsikringsselskap med hovedsete, tillatelse til å drive virksomhet og under offentlig tilsyn i stat i sone A. Fordringer (tilgodehavende) på gjenforsikrer og fordringer

- på andre forsikringsselskaper når fordringen er oppstått som ledd i koassuranse.
3. Fordringer med sikkerhet i livsforsikringsavtaler innenfor avtalens gjenkjøpsverdi.
Forfalte, men ikke fakturerte, premiekrav på forsikringstaker på beregningstidspunktet i skadeforsikring.
 4. Fordringer med tinglyst pantesikkerhet i fast eiendom som nevnt i nr. 6 og nr. 7.
 5. Rentebærende fordringer notert på regulert marked i stat i sone A.

Fast eiendom

6. Omsettelig bolig- og kontor/forretningseiendom.
7. Fast eiendom som ikke omfattes av nr. 6.

Verdipapirfondsandeler og selskapsandeler

8. Aksjer og annen ansvarlig kapital i eiendomsselskap som ikke er lånefinansiert dersom virksomheten i selskapet er begrenset til plasseringer som nevnt i nr. 6.
9. Andeler i verdipapirfond og andre andeler i foretak som etter vedtektene utelukkende kan plassere sine midler i aksjer og annen ansvarlig kapital i eiendomsselskap som ikke er lånefinansiert dersom virksomheten i selskapet er begrenset til plasseringer som nevnt i nr. 6.
10. Andeler i verdipapirfond som omfattes av 85/611/EØF med senere endringer (UCITS-direktivet).
11. Andeler i verdipapirfond som ikke omfattes av nr. 9 og nr. 10.
12. Aksjer og andre eierandeler i selskap med begrenset ansvar notert på regulert marked i stat i sone A.

Konvertible fordringer mv.

13. Fordringer som er en del av den ansvarlige kapital til selskap som nevnt i nr. 12, og fordringer med konverteringsplikt eller konverteringsrett når fordringene er notert på regulert marked i stat i sone A.

Andre omsettelige finansielle instrumenter

14. Omsettelige aksjer, eierandeler, andeler i verdipapirfond, fordringer og lignende finansielle instrumenter som ikke omsettes på regulert marked, men som kan realiseres på kort sikt. Vilåret om realisering på kort sikt gjelder ikke der utsteder er norsk finansinstitusjon, kredittinstitusjon etablert i EØS-stat eller forsikringsselskap etablert i EØS-området.

Anvender selskapet eierandeler eller annen ansvarlig kapital i et datterselskap til å dekke de forsikringsmessige avsetninger må datterselskapets eiendeler oppfylle bestemmelsene i første ledd. Datterselskapets eiendeler skal medregnes ved anvendelse av begrensningsreglene i kapittel 3. Er datterselskapet ikke heleiet medregnes eiendeler tilsvarende eierandelen i datterselskapet.

Selskapet skal ha eiendeler som motsvarer tredjemanns panterettigheter og andre tinglyste rettigheter i selskapets eiendeler, som er i samsvar med § 3-2 første ledd.

§ 3-3 *Generelle plasseringsbegrensninger*

Finansielle instrumenter som omfattes av § 3-2 nr. 14 kan ikke utgjøre mer enn 10 prosent av de forsikringsmessige avsetninger. Begrensningen i første punktum gjelder ikke:

- a) Aksjer i forsikringsselskap eller andre finansinstitusjoner i samme konsern som selskapet. Som finansinstitusjon regnes også låneformidlingsforetak, verdipapirforetak, forvaltningsselskap for verdipapirfond og norske eiendomsmeglingsforetak.
- b) Aksjer og annen ansvarlig kapital i datterselskap som nevnt i § 3-2 annet ledd.

Ikke-standardiserte usikrede lån som omfattes av § 3-2 nr. 14 kan ikke utgjøre mer enn 5 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Verdipapirfondsandeler som omfattes av § 3-2 nr. 11 kan til sammen ikke utgjøre mer enn 10 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Netto finansielle tilgodehavende i en valuta skal til enhver tid minst motsvare 80 prosent av de forsikringsmessige avsetningene i samme valuta. Dette gjelder likevel ikke for en valuta dersom selskapet, for å oppfylle kravet i første punktum, ville ha måttet inneha netto finansielle tilgodehavende i denne valutaen til en verdi av 7 prosent eller mindre av de samlede aktiva i andre valutaer. For pensjonsforetak og reassuranseselskap skal grensen nevnt i første punktum være 70 prosent.

§ 3-4 *Plasseringsbegrensninger på enkeltrisikoer - utsteder/låntaker*

Et selskap kan ikke eie verdipapirer utstedt av en utsteder eller ha fordringer på en debitor som til sammen utgjør mer enn 5 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Følgende eiendeler kan holdes utenfor beregningen:

1. Engasjementer som ved valutatransaksjoner er en del av det regelmessige oppgjør

innenfor fristen på 48 timer etter betaling, og engasjementer som ved transaksjoner knyttet til kjøp og salg av verdipapirer er en del av det regelmessige oppgjør innenfor fristen på fem virkedager etter betalingsdato, eller etter dato for utlevering av verdipapirene dersom utleveringen finner sted først.

2. Fordringer som omfattes av § 3-2 nr. 1 og 3 med unntak for lån til eller garantert av kommuner. Lån til eller garantert av kommuner kan medregnes med 20 prosent ved beregningen.
3. Obligasjoner med pantesikkerhet i utlånsportefølje etter bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven kapittel 2 IV forutsatt at disse ikke utgjør mer enn 20 prosent av selskapets forsikringsmessige avsetninger.
4. Aksjer og andre plasseringer i datterselskap som omfattes av § 3-2 annet ledd.
5. Aksjer i selskap som nevnt i § 3-3 første ledd bokstav a) og b).
6. Eierandeler i selskap hvis virksomhet etter vedtektene er begrenset til å foreta plasseringer som omfattes av § 3-2 nr. 1.
7. Innskudd i bank i samme konsern når innskuddet er godkjent av Kredittilsynet og er ledd i betalingsformidlingen knyttet til selskapets virksomhet.
8. Krav på et annet forsikringsselskap i forbindelse med flytting av forsikring.

Andeler i ett enkelt verdipapirfond omfattes av § 3-2 nr. 11, kan ikke utgjøre mer enn 1 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Ett enkelt usikret lån, jf. § 3-2 nr. 14, kan ikke utgjøre mer enn 1 prosent av de forsikringsmessige avsetningene.

Bestemmelsen her gjelder også engasjementer med to eller flere utstedere eller låntakere når bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom disse kan ha vesentlig betydning ved kredittvurderingen.

Et reassuranseselskap kan ikke plassere mer enn 10 prosent av eiendelene i engasjementer med to eller flere utstedere eller låntakere når bestemmende innflytelse eller økonomiske forbindelser mellom disse kan ha vesentlig betydning i kredittvurderingen.

§ 3-5 Plasseringsbegrensninger på enkeltrisikoer – fast eiendom

Et selskap kan ikke ha eiendeler som omfattes av § 3-2 nr. 4 samt 6-9, som innebærer en risiko knyttet til én enkelt eiendom eller flere eiendommer som ligger tilstrekkelig tett sammen til å anses som en enkelt plassering, som utgjør mer enn 10 prosent av selskapets forsikringsmessige avsetninger.

§ 3-6 Regler om lokalisering

Eiendeler som skal dekke forsikringsmessige avsetninger for forpliktelser som består i EØS-området skal være lokalisert (være til stede) i stat innenfor EØS området.

Ved avgjørelse av hvor forsikringsrisikoen i skadeforsikring eller forsikringsforpliktelsene i livsforsikring består gjelder reglene i lov av 27. november 1992 nr. 111 om lovvalg i forsikring.

§ 3-7 Dispensasjon

Kredittilsynet kan i særlige tilfelle og for en tidsbegrenset periode gi dispensasjon fra bestemmelsene i §§ 3-1 til 3-5.

Kapittel 4 Særregler for pensjonsforetak

§ 4-1 Investeringer i selskap som har pensjonsordning i pensjonsforetaket

Et pensjonsforetak kan ikke ha investeringer på mer enn 5 prosent av forvaltningskapitalen i et foretak eller en institusjon som har pensjonsordning i pensjonsforetaket, herunder finansielle instrumenter utstedt av foretaket eller institusjonen. Inngår foretak eller institusjon med pensjonsordning i pensjonsforetaket i et konsern eller annen tilsvarende gruppe, skal de samlede investeringer i foretak og institusjoner i gruppen, ikke overstige 10 prosent av forvaltningskapitalen i pensjonsforetaket.

Et pensjonsforetak kan ikke ha mer enn 15 prosent av forvaltningskapitalen plassert i fast eiendom som leies eller på annen måte brukes av et foretak eller en institusjon som har pensjonsordning i pensjonsforetaket. Inngår foretak eller institusjon med pensjonsordning i pensjonsforetaket i et konsern eller annen tilsvarende gruppe, skal ikke plasseringene i fast eiendom som leies eller brukes av foretak og institusjoner i gruppen, overstige 20 prosent av forvaltningskapitalen. Ved anvendelsen av plasseringsbegrensningene i leddet her skal også investeringer som omfattes av første ledd medregnes.

§ 4-2. Opptak av lån

Et pensjonsforetak kan ikke stille garanti for lån til tredjemann. Pensjonsforetak kan heller ikke oppta lån, med mindre lånet skal dekke et kortsiktig likviditetsbehov, eller gjelder opptak av ansvarlig lånekapital etter samtykke av Kredittilsynet.

Kapittel 5 Forvaltning av midler i investeringsvalgporteføljen

§5-1 Livsforsikring med investeringsvalg

Med livsforsikring med investeringsvalg menes forsikring som nevnt i forskrift 18. september 1995 nr. 797 om inndeling i forsikringsklasser som grunnlag for konsesjonstildeling § 1 III.

§ 5-2 *Plassering av midler i livsforsikring med investeringsvalg*

Den enkelte forsikringskontrakt eller pensjonskonto med investeringsvalg skal tilordnes andeler i en investeringsportefølje som forsikringsselskapet eier.

Investeringsporteføljen kan bestå av

1. Andeler i verdipapirfond som er opprettet i henhold til lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond mv.
2. Verdipapirfond som omfattes av lov 12. juni 1981 nr. 52 om verdipapirfond §§ 6-13 og 6-14 med tilhørende forskrifter.
3. Andeler i en særskilt investeringsportefølje
4. Kontanter og tilsvarende likvider

En særskilt investeringsportefølje skal sammensettes og forvaltes etter retningslinjer fastsatt av selskapet. Reglene i denne forskriftens kapittel tre gjelder for sammensetning av den særskilte investeringsporteføljen.

§ 5-3 *Informasjonsplikt*

Ved tegning av livsforsikring med investeringsvalg skal selskapet gi informasjon om forsikringskontrakten som sikrer at forsikringstakeren kan foreta en velfundert vurdering av avtalen. Det skal klart fremgå av forsikringsavtalen at forsikringens ytelser avhenger av avkastningen på de tilordnede eiendelene. Avtalen skal gi opplysninger om risikoen i de valgte investeringene, samt om provisjoner og andre kostnader som påløper ved etablering, forvaltning, flytting og gjenkjøp av forsikringsmidlene.

Forsikringstaker skal opplyses om at han på forespørsel har rett til å motta opplysninger etter forskrift 28. juli 1994 nr. 750 om prospekt for verdipapirfond § 3 nr. 2 for fond som inngår i porteføljen. Opplysningene om prospekt må gis på norsk eller engelsk.

Selskapet skal minst halvårlig gi forsikringstaker opplysninger om forsikringskontraktens verdiutvikling.

Kapittel 6. Ikrafttreden og overgangsregler mv

§ 6-1 *Overgangsregel for pensjonskasser*

Pensjonskassene skal senest 1. januar 2010 ha oppfylt kravene til investeringer i foretak eller annen arbeidsgiver som har pensjonsordning i pensjonskassen som følger av forsikringsloven § 7-10 med tilhørende forskrift om kapitalforvaltning. Begrensningene som er satt for slike investeringer i § 9 første ledd nr. 2 til 4 i forskrift 19. februar 1993 nr. 0117 om

forsikringsvirksomhetslovens anvendelse på pensjonskasser og pensjonsfond gjelder frem til 1. januar 2010.